Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 4 § muuttamisesta ja 8 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annettua lakia. Koronaviruksen leviämisestä yrityksille aiheutuvien negatiivisten taloudellisten vaikutusten sekä siitä seuraavaan äkilliseen rahoitustarpeeseen vastaamiseksi ehdotetaan, että Finnvera Oyj:n kotimaan rahoituksen enimmäismäärää korotetaan 4,2 miljardista eurosta 12 miljardiin euroon. Lisärahoitusvaltuus käytettäisiin pääasiallisesti takauksiin luotto- ja rahoituslaitosten myöntämille luotoille. Takausten avulla on tarkoituksena helpottaa yritysten lainansaantia pankeista koronaviruksesta aiheutuvien poikkeusolojen yli, jotta olojen normalisoituessa mahdollisimman moni sellainen yritys, jonka toiminta on ollut kannattavaa, voisi jatkaa toimintaansa.

Lisäksi suuryrityksille myönnettävien takausten käsittelyä tehostettaisiin poikkeusoloissa poistamalla laista vaatimus työ- ja elinkeinoministeriön suostumuksesta, kun taattavan lainan määrä ylittää 35 miljoonaa euroa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2020.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
PERUSTELUT....3
1 Asian tausta ja valmistelu....3
1.1 Tausta....3
1.2 Valmistelu....3
2 Nykytila ja sen arviointi....4
2.1 Lainsäädäntö....4
2.2 EU:n valtiontukisäännöt....5
2.3 Nykytilan arviointi....6
3 Tavoitteet ja ehdotukset....7
4 Vaikutukset....10
4.1 Taloudelliset vaikutukset....10
4.2 Valtion vastuiden kehityksestä....12
5 Säännöskohtaiset perustelut....13
6 Voimaantulo....13
LAKIEHDOTUS....14
Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta ja 8 §:n väliaikaisesta muuttamisesta....14
LIITE....15
RINNAKKAISTEKSTI....15
Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta ja 8 §:n väliaikaisesta muuttamisesta....15

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Covid-19 –epidemian leviäminen maailmanlaajuiseksi pandemiaksi on johtanut siihen, että eri puolilla maailmaa on jouduttu ottamaan käyttöön voimakkaat ja poikkeukselliset toimenpiteet viruksen leviämisen estämiseksi. Myös Suomessa hallitus on päättänyt valmiuslain nojalla ottaa käyttöön poikkeukselliset toimenpiteet Covid-19 –epidemian leviämisen estämiseksi Suomessa.

Viruksen leviämisellä on jo nyt ollut merkittäviä vaikutuksia yritysten toimintaympäristöön. Taloudellista tilannetta kuvaa hyvin se, että pörssikurssit maailmalla ja Suomessa ovat viime aikoina laskeneet jyrkästi ja suorastaan romahtaneet. Viruksen leviämisen estämistä koskevilla toimenpiteillä, joilla ihmisten liikkumista on voimakkaasti jouduttu rajoittamaan eri puolilla maailmaa, on ollut haitallinen vaikutus yritysten tuotantotoimintaan, tuotannon myyntiin sekä erityisesti palvelusektorilla palvelujen käyttöön ja niiden tarjontaan. Ongelmana on, että haitalliset vaikutukset jatkuvat niin pitkään, kuin viruksen estämistä koskevia toimenpiteitä joudutaan pitämään yllä. Toimenpiteiden kestoa on lisäksi erittäin vaikea ennustaa, kun kysymyksessä on uudentyyppinen virus, johon ei ole rokotetta eikä immuniteettia. Sen vuoksi joudutaan tekemään arvioita poikkeuksellisen tilanteen kestosta ja mitoittamaan rahoitusta turvaavat sekä taloutta elvyttävät toimenpiteet sen mukaan.

Talouskehitykseen liittyen valtiovarainministeriö on huhtikuussa 2020 arvioinut, että Suomen bruttokansantuote laskisi 5,5 prosenttia vuonna 2020. Työllisyystilanteen muutosta kuvaa hyvin se, että yhteistoimintalain mukaan on yrityksissä käynnistetty neuvontamenettelyt, jotka ovat koskeneet maaliskuun loppuun 2020 mennessä yli 300 000 työntekijää. Maaliskuun lopussa tehdyn yrityskyselyn mukaan 18 prosenttia yrityksistä arvioi yrityksen olevan vaarassa mennä konkurssiin korona –epidemian ja sen seurauksena käyttöön otettujen toimenpiteiden vaikutuksesta.

Kysynnän voimakas väheneminen aiheuttaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä *pk-yritykset*, toimintaan nopeasti suuria vaikeuksia, kun niillä ei useinkaan ole suuria pääomia kattamaan toimintaan tulleita häiriöitä. Yritykset kohtaavat sen vuoksi rahoitusvajeen kassavirran vähenemisen seurauksena, jonka vaikutukset ovat tilapäisiä. Rahoitusvajeen kattamiseksi tarvitaan toimenpiteitä, joilla yritysten rahoitus voidaan turvata siten, että yritykset voivat poikkeusolojen päätyttyä jatkaa normaalia toimintaa. Lisäksi toiminnan saattaminen normaalille tasolle voi edellyttää lisärahoitusta.

Poikkeustilanteen vuoksi on tarpeen varautua mahdolliseen rahoituskysynnän kasvuun lisäämällä Finnveran mahdollisuuksia tarjota rahoitusta pk-yrityksille ja myös niitä suuremmille yrityksille. Finnveraan tehdyt rahoitushakemukset ovatkin lisääntyneet merkittävästi lyhyen ajan sisällä maaliskuussa 2020 verrattuna samaan ajanjaksoon viime vuonna.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on laadittu työ-ja elinkeinoministeriössä. Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut yrityssektorin tilannetta seuraavan työryhmän, jossa ovat jäseninä edustajat työ- ja elinkeinoministeriöstä ja sen hallinnonalalta sekä valtiovarainministeriöstä. Työryhmän tehtävänä

on seurata kotimaisen, eurooppalaisen ja kansainvälisen rahoitussektorin tilannetta ja toimivuutta korona-viruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Työryhmä seuraa, valmistelee ja koordinoi yrityssektorille kohdistuvia toimenpiteitä. Työryhmä on kuullut Finanssiala ry:n ja pankkien edustajia sekä yrittäjäjärjestöjä tilannekuvan muodostamiseksi.

Toimenpiteet yritysten rahoituksen turvaamiseksi ovat vallitsevassa poikkeustilanteessa äärimmäisen kiireellisiä, joten esityksestä ei ole pyydetty lausuntoja. Esitys on valmisteltu yhteistyössä Finnvera Oyj:n kanssa. Lisäksi on otettu huomioon Finanssiala ry:n rahoitusta koskevat näkemykset. Myös valtiovarainministeriöltä on saatu kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta valmistelun kuluessa huhtikuun alussa 2020.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Lainsäädäntö

Valtion osakeyhtiömuotoisesta erityisrahoitusyhtiöstä, Finnvera Oyj:stä, jäljempänä *Finnvera*, säädetään valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998). Yhtiön tarkoituksena on rahoituspalveluja tarjoamalla edistää ja kehittää erityisesti pk-yritysten toimintaa sekä yritysten kansainvälistymistä ja vientitoimintaa. Yhtiön tulee toiminnassaan edistää valtion aluepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Yhtiön toiminta tulee suunnata korjaamaan rahoituspalvelujen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Yhtiön on pyrittävä toiminnassaan siihen, että sen toiminnan menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa toiminnasta saatavilla tuloilla.

Yhtiön kotimaan rahoitustoiminnasta säädetään tarkemmin valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetussa laissa (445/1998), jäljempänä *toimintalaki*. Laissa säädetään Finnvera Oyj:n sellaista luotto-, takaus- ja muusta rahoitustoiminnasta, jonka tavoitteena on erityisesti pk-yritysten perustaminen, kehittäminen ja laajentaminen sekä niiden toimintaedellytysten parantaminen, joille yhtiön on pääasiallisesti suunnattava rahoitusta. Suurille yrityksille luottoja ja takauksia voidaan antaa vain erityisistä syistä.

Yhtiö voi antaa luottoja ja järjestää muuta rahoitusta. Yhtiö voi antaa takauksia luottojen tai vastuusitoumusten vakuudeksi. Valtio vastaa yhtiön myöntämistä laissa tarkoitetuista takauksista.

Luottoja ja takauksia annettaessa on yhtiön otettava huomioon rahoitettavan toiminnan merkitys yleisen taloudellisen kehityksen ja tarkoituksenmukaisen alueellisen sijoittumisen sekä työllisyyden edistämisen kannalta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä luoton tai takauksen saajan toiminnan taloudellisiin edellytyksiin ja kehityskelpoisuuteen sekä yrityksen johdon tai yksityisen elinkeinonharjoittajan kykyyn hoitaa yritystä menestyksellisesti.

Luottoja ja takauksia annettaessa on yhtiön toiminta suunnattava korjaamaan rahoituspalveluiden tarjonnassa esiintyviä puutteita. Lisäksi on otettava huomioon yhtiön ja muiden rahoituspalveluja tarjoavien tahojen mahdollisuus jakaa sanotusta rahoitustoiminnasta aiheutuvaa tappionvaaraa.

Valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla antaa yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle luotto- ja takaustoiminnasta mahdollisesti syntyneitä luotto- ja takaustappioita, jäljempänä *luotto- ja takaustappiositoumus*. Valtioneuvosto on tehnyt viimeksi 15 päivänä helmikuuta 2018 päätöksen, jolla Finnvera Oyj:lle on annettu sitoumus luotto- ja takaustappioiden osittaisesta korvaamisesta. Valtioneuvoston antaman sitoumuksen piiriin kuuluvia luotto- ja takaustoiminnasta aiheutuvien luottojen pääomaa saa toimintalain mukaan samanaikaisesti olla takaisinmaksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 4,2 miljardia euroa.

Yhtiön viennin rahoitukseen kuuluvat vientitakuut ja erityislakien mukaiset erityistakaukset eivät kuulu luotto- ja takaustappiositoumuksen piiriin.

Yhtiön rahoitustoiminta on oikeudelliselta luonteeltaan julkinen hallintotehtävä, johon sovelletaan hallinnon yleislakeja, kuten hallinto- ja kielilakia. Lisäksi yhtiön palveluksessa olevaan henkilöstöön ja sen toimielinten jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä niiden hoitaessa yhtiön rahoitustehtäviä.

2.2 EU:n valtiontukisäännöt

Finnveran on julkisena rahoittajana otettava rahoituksessaan huomioon Euroopan unionin valtiontukisääntely. EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 – 108 artiklojen mukaan valtiontukien sääntely kuuluu komission toimivaltaan. Komissiolla on yksinoikeus Euroopan unionin tuomioistuimen valvonnan alla antaa yksityiskohtaisia sääntöjä koskien tukien hyväksyttävyyttä 107 artiklan 2 ja 3 kohtien nojalla.

Keskeisimmät Finnveran rahoitusta koskevat säännökset, joiden mukaan rahoitukseen sisältyvän tuen voidaan katsoa olevan yhteismarkkinoille soveltuvaa, ovat komission asetus (EY) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (de minimis –asetus), komission asetus N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (yleinen ryhmäpoikkeusasetus), ja suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (2014/C 249/01).

Finnvera perii myöntämistään luotoista ja takauksista arvioituun riskiin ja käytettävissä oleviin vakuuksiin perustuvaa korkoa tai takausmaksua (provisiota). Finnveran rahoituksessa muodostuva tuki syntyy vertaamalla rahoituksen korkoa tai takausprovisiota sekä toimitusmaksua myöntämishetkellä voimassa olevaan komission määrittelemään lainojen viitekorkoon tai takausten safe harbour –hintaan. Lainoissa viitekorko määräytyy komission viitekorkojen tarkistuksesta antaman tiedonannon mukaan (2008/C 14/02). Takauksissa viitemaksu määräytyy komission antaman tiedonannon 2008/C 155/02 mukaan, joka koskee EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (takaustiedonanto). Jos Finnveran perimä korko tai takausprovisio on pienempi kuin mainittu viitekorko tai safe harbour –hinta, rahoitukseen sisältyy laskennallista valtiontukea erotuksen verran. Tuen määrä saadaan diskonttaamalla erotus rahoituksen myöntämishetken arvoon.

Komissio on antanut 19.3.2020 tiedonannon C(2020) 1863 final koskien tilapäisiä puitteita valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19 –epidemiassa, jäljempänä *tilapäiset valtiontukipuitteet*. Sen perusteella voidaan tilapäisesti myöntää lainoja ja velkakirjalainojen takauksia ainakin 31.12.2020 asti. Tiedonanto mahdollistaa lainojen ja takausten myöntämisen ja tuen syntymisen alennetulla hinnalla korona-epidemian vuoksi vaikeuksiin ajautuneille yrityksille. Takaukseen liittyen tiedonannon mukaan on mahdollista, että lainan pääomasta takausosuus voisi olla enintään 90 prosenttia.

Komissio on edelleen 3.4.2020 antanut tiedonannon C(2020) 2215 final, jolla muutetaan tilapäisiä valtiontukipuitteita. Niiden mukaan on mahdollista antaa tukea yritystä kohti enintään 800 000 euroa ja tuki voidaan myöntää muun ohella takauksina edellyttäen, että tällaisen toimenpiteen yhteenlaskettu nimellisarvo on enintään 800 000 euron enimmäismäärä yritystä kohti. Takaus voisi sellaisessa tilanteessa olla 100 prosenttia lainan pääomasta.

Finnveralla on tarkoitus notifioida tiedonannon perusteella takaus- ja lainaohjelma. Ohjelma muodostaisi Finnveralle aiempien käytössä olleiden tukimuotojen lisäksi uuden tukimuodon syntyneissä poikkeusoloissa.

2.3 Nykytilan arviointi

Finnvera on vuonna 2019 myöntänyt kotimaan rahoitusta yhteensä 794 miljoonaa euroa. Takauksia oli rahoituksesta 77 prosenttia eli 611 miljoonaa euroa. Rahoituksesta on kohdistunut muille kuin pk-yrityksille yhteensä 124 miljoonaa euroa. Yhtiön luotto- ja takaustappiositoumuksen piirissä oleva vastuukanta on vuoden 2019 lopun tilanteen mukaan ollut yhteensä noin 1,9 miljardia euroa. Yhtiö voisi siten nykyisen lain voimassa ollessa myöntää luottoja ja takauksia yhteensä 2,3 miljardin euron arvosta.

Yhtiön hallituksen hyväksymän luottopolitiikan mukaan yhtiö ei kilpaile rahoituksen myöntämisestä yksityisten rahalaitosten kanssa. Yhtiö ei sen vuoksi myönnä rahoitusta ilman yksityisen rahoituslaitoksen osallistumista lukuun ottamatta yrittäjän henkilökohtaista yrittäjälainaa. Yhtiön osuus rahoitusjärjestelystä on tyypillisesti keskimäärin 50 prosenttia. Tuottavuutta ja kilpailukykyä edistävissä investoinneissa Finnveran takausosuus voi olla vieraan pääoman ehtoisesta rahoituksesta hankekohtaisesti enintään 80 prosenttia. Finnveran pk-rahoituksesta suunnataan enintään 80 prosenttia yhtiön strategian mukaan keskeisiin rahoituskohteisiin, joita ovat kasvavat ja kansainvälistyvät yritykset, aloittava yritystoiminta sekä investoinnit ja omistajanvaihdokset.

Yhtiön tulee suunnata luotto- ja takaustoimintaansa pääasiallisesti pk-yrityksille. Suurille yrityksille luottoja ja takauksia voitaisiin antaa vain erityisistä syistä. Sellainen syy voisi olla hallituksen esityksen HE 35/1998 vp 2 §:n perustelujen mukaan esimerkiksi se, että suuri yritys toimisi vain EU:n tukialueella taikka kansallisella tukialueella. Erityisenä syynä voidaan lisäksi pitää esimerkiksi tilannetta, jossa toiminnan kohdistaminen suureen yritykseen olisi selvästi tarkoituksenmukaista työllisyyden ja sitä turvaavan yritystoiminnan monipuolisuuden kannalta.

Luotto-ja takaustappiositoumukseen on otettu määräykset niistä erityisistä syistä, jolloin muulle kuin pk-yritykselle myönnetty luotto tai takaus tulee sitoumuksen piiriin. Sellaisia syitä ovat muun ohella työllisyyden edistäminen, yritystoiminnan rakenteen monipuolistaminen erityisesti heikommin kehittyneillä alueilla, rahoituksen varmistaminen kasvaviin ja kansainvälistyviin yrityksiin, vaikutuksiltaan merkittävien ulkomaisten investointien toteutuminen Suomessa sekä yritysjärjestelyt, kuten omistajan- tai sukupolvenvaihdos. Yhtiön mahdollisuutta myöntää luottoja ja takauksia on luotto- ja takaustappiositoumuksen mukaan rajoitettu siten, että muille kuin pk-yrityksille myönnettyjä voimassa olevia luottoja tai takauksia voi olla sitoumuksen piirissä enintään 420 miljoonaa euroa.

Valtio korvaa voimassa olevan luotto- ja takaustappiositoumuksen mukaan luotto- ja takaustappioiden enimmäismäärästä 50 prosentin osuuden puolivuosittain sen jälkeen, kun tappio on kirjattu yhtiön tilinpäätökseen tai puolivuotiskatsaukseen. Vuonna 2019 valtion korvaus on ollut yhteensä 18 miljoonaa euroa. Finnveran kotimaan toiminnan tulos on ollut 16 miljoonaa euroa.

Finnveran kotimaan toiminnan positiivinen tulos siirretään yhtiön taseessa olevaan kotimaan toiminnan rahastoon. Sen suuruus oli vuoden 2019 lopussa 266 miljoonaa euroa.

Yhtiön tulee luotto- ja takaustappiositoumuksen mukaan varautua luotto- ja takaustappioihin kartuttamalla riittävässä määrin omaa pääomaansa siirtämällä vapaaseen omaan pääomaan sisältyvään kotimaan toiminnan rahastoon vuosittain kotimaan toiminnan tilikauden voitto. Yhtiön vakavaraisuuden kotimaan rahoitustoiminnan osalta tulee olla Finnvera Oyj:n käyttämällä

standardimenetelmällä laskettuna vähintään 15 prosenttia. Jos vakavaraisuus uhkaa alittua, tulee yhtiön tehdä työ- ja elinkeinoministeriölle esitys toimenpiteistä, joilla vakavaraisuus säilyy vähintään vaaditulla tasolla. Finnvera-konsernin kotimaan toiminnan vakavaraisuus oli vuoden 2019 lopussa 29,4 prosenttia.

Korona-epidemian seurauksena yritysten rahoitustilanne on heikentynyt nopeasti. Sen seurauksena yritysten rahoitushakemukset Finnveraan ovat huhtikuun alussa 2020 lisääntyneet euromääräisesti 105 prosenttia verrattuna vastaavaan ajankohtaan vuonna 2019. Rahoitushakemusten määrä on lisääntynyt 58 prosentilla samana aikana verrattuna samaan ajankohtaan vuonna 2019. Sen vuoksi on välttämätöntä varautua tarpeeseen lisätä merkittävästi Finnveran rahoitusta. Tulevan vuoden aikana Finnvera joutuu myöntämään nopeutetussa tahdissa erittäin suuren määrän takauksia ja luottoja yrityksille. Vallitsevassa tilanteessa uusien myönnettävien takausten ja luottojen riskitaso on erittäin korkea. Finnveran nykyisen luotto- ja takauskannan riskitaso tulee sen vuoksi nousemaan ja yritysten luottokelpoisuus tulee laskemaan, mikä tulee näkymään sekä suurempina luottotappioina että Finnveran vakavaraisuuden heikentymisenä. Finnveralle nykyisin maksettava luotto- ja takaustappiokorvauksen määrä ei ole riittävä turvaamaan Finnveran itsekannattavuutta, vaan korvauksen osuutta tulee nostaa merkittävästi.

Korvausosuuden nosto on välttämätön myös, koska Finnveran rahoituksen määrää on tarpeen lisätä merkittävästi nostamalla Finnveran rahoituksen myöntämismäärän enimmäisvaltuutta. Rahoituksen vaikuttavuuden kannalta Finnveran nykyisin noudattaman, enintään 50 prosentin, rahoitusosuuden kasvattaminen on perusteltua erityisesti pankeille myönnettävien takausten osalta sen varmistamiseksi, että yritykset saavat pankeista poikkeusolojen vaatimaa lainarahoitusta erityisesti maksuvalmiuden ylläpitämiseksi.

Voimassa olevassa luotto- ja takaustappiositoumuksessa on rajoitettu Finnveran mahdollisuus myöntää pk-yritystä suuremmille yrityksille luottoja ja takauksia 420 miljoonaan euroon. Pandemiasta aiheutuva talouden taantuma vaikuttaa myös suuriin yrityksiin ja niiden kykyyn selviytyä kysynnän romahtamisesta. Vaikutus ei ole yhtä suuri kuin pk-yrityksissä ja se voi vaihdella suuryritysten toimialan mukaan. Kuitenkin rajoituksen poistaminen on perusteltua nykyisissä poikkeusoloissa. Suuryritysten rahoituksen osalta myös on tarpeen tehostaa päätöksentekoa poistamalla toimintalain 4 §:n 2 momentin menettelytapaa koskeva erityissäännös, joka koskee yksinomaan takausten myöntämistä investointilainoille.

3 Tavoitteet ja ehdotukset

Esityksen tavoitteena on turvata erityisesti pk-yritysten ja sitä suurempien yritysten rahoituksen saanti pandemian olosuhteissa, kun yritystoiminnan tulot uhkaavat vähentyä merkittävästi. Siten yrityksillä, joiden liiketoiminta on ollut kannattavaa ennen epidemian alkamista, on mahdollisuudet normaaliin toimintaan siinä tilanteessa, kun yritysten toimintaympäristö on palautunut normaaliksi. Rahoituksen turvaaminen koskee erityisesti käyttöpääomarahoitusta. Rahoituksen avulla estetään yritysten ajautuminen konkurssiin. Yritysten maksuvalmius heikentyy yritysten tuotteiden kysynnän nopean heikentymisen takia. Yritysten tulovirta uhkaa vähentyä merkittävästi samalla, kun menojen leikkaaminen ei ole yhtä nopeasti mahdollista. Yritysten taloudellinen tilanne on muuttunut nopeasti, mikä ilmenee jo ilmoitetuista lomautuksista.

Lisärahoitusta on tarkoitus kohdentaa pk-yritysten lisäksi myös suuriin yrityksiin, kuten mid cap –yrityksiin. Pääasiassa rahoitus on tarkoitus suunnata pk-yrityksiin, joiden kyky kohdata äkillinen taloudellinen taantuma on heikompi kuin suuryrityksillä. Pandemian aiheuttama taloudellisen tilanteen heikkeneminen kohdistuu kuitenkin myös suuriin yrityksiin, joten kysynnän romahtaminen voi heikentää myös niiden maksuvalmiutta ja taloudellista tilannetta. Pk-

yritysten lisäksi mid cap –yrityksillä on keskeinen merkitys yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kannalta. Tarkoituksena on sen vuoksi kumota luotto-ja takaus-tappiositoumuksen rajaus, jonka mukaan suurille yrityksille voidaan myöntää rahoitusta enintään 420 miljoonan euroa. Toimenpide olisi määräaikainen ja olisi voimassa vuoden 2020 loppuun saakka. Sen palauttamista arvioitaisiin uudelleen siinä vaiheessa, kun tilanne palautuu normaaliksi. Ensimmäisen kerran luotto- ja takaustappiositoumusta on tarkoitus arvioida viimeistään joulukuussa 2020.

Arviot siitä, milloin tilanne palautuu normaaliksi, ovat riippuvaisia siitä, miten viruksen leviäminen onnistutaan estämään. Tämän hetken arvion mukaan viruksen leviäminen jatkuisi jopa kuusi kuukautta, kunnes tilanne helpottuisi ja alkaisi palautuminen normaalitilanteeseen. Viime aikana on myös esitetty arvioita siitä, että tilanne jatkuisi poikkeuksellisena vuoden 2020 loppuun saakka.

Esityksessä ehdotetaan yritysten rahoituksen saannin turvaamiseksi lisättäväksi valtion omistaman erityisrahoitusyhtiön, Finnveran, rahoitusvaltuuksia, jotta Finnvera voisi myöntää poikkeus-olojen edellyttämää lisärahoitusta yrityksille. Finnvera voi jo nyt lisätä rahoituksen myöntämistä noin 2,3 miljardilla eurolla yhteensä 4,2 miljardiin euroon. Rahoituksen kysynnän arvioidaan kuitenkin nykyisessä poikkeustilanteessa kasvavan niin suureksi, että Finnveran rahoituksen lainmukaisella enimmäismäärällä ei voida vastata riittävällä tavalla vaadittavaan lisärahoitustarpeeseen. Sen vuoksi ehdotetaan, että Finnveran rahoituksen myöntämismäärää korotettaisiin 12 miljardiin euroon. Nykytilanteeseen verrattuna Finnvera voisi myöntää lisää rahoitusta siten noin 10 miljardia euroa. Finnveran rahoituksen kysyntä on jo epidemian alkuvaiheessa huhtikuun alussa kasvanut merkittävästi.

Myöntämisvaltuuden korotuksella on tarkoitus varautua korona-epidemiasta aiheutuvaan rahoituskysynnän kasvuun. Finnveran vastuukannan on arvioitu nousevan merkittävästi syntyneen kriisitilanteen takia ja pysyvän nykyistä selvästi korkeammalla tasolla usean vuoden ajan. Vastuukannan tasoon vaikuttaa myönnettävän rahoituksen maturiteetti ja se, kuinka nopeasti vastuukanta lyhenee takaisinmaksujen seurauksena. Myöntämisvaltuuden korottaminen on kuitenkin luonteeltaan tilapäinen toimenpide. On arvioitu, että luotto- ja takaustappiositoumuksen piirissä oleva vastuukanta olisi vuonna 2027 noin 2,5 miljardin tasolla. Sen vuoksi ehdotetaan, että korotettu myöntämisvaltuus olisi väliaikaisesti voimassa joulukuun loppuun vuonna 2025.

Tarkoituksena on lisäksi, että rahoitusehtoihin liittyen yhtiö voisi hyväksyä nykyistä suuremman riskiosuuden yksittäisissä hankkeissa toimien aina kuitenkin yksityisten rahoituslaitosten kanssa. Ennen poikkeusoloja yhtiön osuus on rahoitettavissa hankkeissa ollut keskimäärin noin 50 prosenttia. Kriisin seurauksena osuus on nostettu maaliskuussa 2020 80 prosenttiin. Osuus voi olla valtiontukea koskevien sääntöjen mukaan enintään 80 prosenttia. Komission tilapäisten valtiotukipuitteiden mukaan takauksen osuus lainan pääomasta voisi olla enintään 90 prosenttia tai sitä suurempi määrä, joka on mahdollinen tietyissä tapauksissa. Sen jälkeen kun Finnveran takaus- ja lainaohjelman notifikaatio on hyväksytty komissiossa, päätetään lainan pääomasta laskettavan takausosuuden suuruudesta. Korkeampi takauskate on voimassa määräajan, vuoden 2020 loppuun saakka.

Tarkoituksena on, että Finnveran takauksen avulla pankit kykenevät myöntämään poikkeustilan aikana tarvittavaa lisärahoitusta yrityksille. Tarkoituksena on siten kasvattaa valtion riskiosuutta poikkeuksellisissa olosuhteissa. Rahoituksen myöntämisen ehdoista, kuten lainojen maturiteetista, hinnoittelusta, lainojen ja takausten enimmäismääristä ja muista tarpeellisista ehdoista sovittaisiin yhteistyössä Finnveran kanssa. Tarkoituksena on, että työ- ja elinkeinoministeriö antaisi Finnveran kanssa käydyn keskustelun perusteella ohjauskirjeen Finnveralle Covid-19 –

epidemiasta aiheutuvista elinkeino- ja omistajapoliittisista tavoitteista, joita sovellettaisiin rahoituksen myöntämiseen vuoden 2020 loppuun.

Finnveran rahoituksen määrän kasvattamisen lisäksi tarkoituksena on lisätä korona-epidemiasta aiheutuvan kriisin vuoksi tilapäisesti myös Finnveralle maksettavien luotto- ja takaustappiokorvausten määrää nykyisestä 50 prosentista 80 prosenttiin. Tarkoituksena on, että valtio ottaa kantaakseen nykyistä suuremman osan Finnveran luottotappioista korona-kriisistä aiheutuneissa poikkeusoloissa. Korvausosuuden nosto toteutettaisiin muuttamalla luotto- ja takaustappiositoumusta. Korvausosuuden nostamisella pyritään varmistamaan Finnveran kotimaan toiminnan itsekannattavuuden toteutuminen, kun luottotappioiden ennakoidaan lisääntyvän merkittävästi nykyisestä. Vastuukannan kasvaessa olennaisesti valtio voi joutua pääomittamaan Finnveraa riittävän vakavaraisuuden turvaamiseksi.

Jos korona-pandemian johdosta myönnetyn rahoituksen maturiteetti olisi viisi vuotta, olisi perusteltua, että valtion 80 prosentin mukainen tappiokorvausosuus olisi voimassa vähintään kehyskauden 2021-2024. Tarkoituksena on, että Finnveran tarve toimia voimakkaammin markkinoilla on väliaikainen ja tilanteen normalisoituessa työ- ja elinkeinoministeriö tarkastelee myös valtionkorvausosuuden kannalta sitä, onko valtioneuvoston luotto- ja takaustappioiden osittaisesta korvaamisesta antamaa sitoumusta tarpeen muuttaa. Harkintaa tehtäessä otetaan huomioon lain asettama Finnveran itsekannattavuusvaatimus, vakavaraisuus sekä Finnveran toimintakyky ja uskottavuus markkinoilla. Tilannearvion perusteella voidaan alempaan tappiokorvaustasoon palata jo aikaisemmin.

Tarkoituksena on, että suuri osa korotuksen mukaisesta rahoituksesta myönnettäisiin takauksina pankkien myöntämille lainoille. Pankkien asiakasmäärä, palveluverkosto sekä asiakasrajapinnassa työskentelevän henkilöstön määrä on moninkertainen Finnveraan nähden. Nopea reagointi voimakkaasti kasvavaan rahoituskysyntään on mahdollista ainoastaan pankkien kautta. Lisäksi on tärkeää, että tässä poikkeustilanteessakin Finnveran rahoitus tapahtuu yhdessä yksityisten rahoitustoimijoiden kanssa. Jo nykyisin kotimaan rahoituksessa takausten osuus on ollut suuri, vuonna 2019 yhtiön myöntämästä rahoituksesta 77 prosenttia.

Finnveraan tehtyjen rahoitushakemusten määrä voi muodostua erittäin suureksi, kun yritysten maksuvalmius heikkenee tulojen laskiessa äkillisesti. Sen vuoksi on tarpeen tehostaa rahoitushakemusten käsittelyä Finnverassa. Jo nykyisin Finnverassa noudatetaan nopeutettua käsittelyä takauksissa, joiden kohteena on enintään 150 000 euron suuruinen laina. Jotta Finnveran päätöksenteko voisi olla arvioituun suureen kysyntään nähden riittävän tehokasta, nopeutettua menettelyä on tarkoitus soveltaa sellaisiin takauksiin, joiden taattavan lainan enimmäismäärä on miljoona euroa. Nopeutettu menettely olisi voimassa määräaikaisesti korona-kriisistä johtuvana toimenpiteenä ja tämän hetken arvion mukaan vuoden 2020 loppuun saakka. Miljoonan euron ylittävien rahoitusten osalta Finnvera noudattaisi normaaleja rahoituksen myöntämiseen kuuluvia menettelyjä.

Suuyritysten rahoitukseen liittyen toimintalain 4 §:n 2 kohdassa säädetään takauksen myöntämistä varten vaadittavasta työ- ja elinkeinoministeriön suostumuksesta, jos luoton määrä ylittää 35 miljoonaa euroa. Lainojen myöntämisen osalta vastaavaa edellytystä ministeriön suostumuksesta ei ole. Säännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi. Erityisesti nykyisissä poikkeusoloissa on tarpeen turvata Finnveran tehokas päätöksenteko. Suuryrityksille rahoitusta voidaan myöntää erityisistä syistä, joista määrätään luotto- ja takaustappiositoumuksessa. Tarkoituksena on ohjata myös jatkossa Finnveran rahoituksen myöntämistä suuryrityksille luotto- ja takaustappiositoumuksen mukaisella myöntämisvaltuuden enimmäismäärällä, vaikka enimmäismäärästä korona-kriisin seurauksena luovutaan määräajaksi.

Nopeutetussa päätöksentekomenettelyssä pankkien rooli rahoitusasian valmistelussa on tärkeää, jotta nopeutettu menettely ja päätöksenteko Finnverassa voisi toimia tehokkaasti. Pankkien tehtävänä on Finnveran myöntämiin takauksiin liittyen myöntää luotot ja kantaa luottoriski siltä osin, kuin Finnveran takaus ei ole luottojen vakuutena.

4 Vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Finnveran valtion luotto- ja takaustappioiden korvaukset ovat olleet viime vuosina noin 18-36 miljoonaa euroa ja tappioprosentti noin 2-3 prosenttia laina- ja takauskannasta. Luotto- ja takaustappiositoumuksen piirissä oleva vastuukanta on ollut vuonna 2019 1,9 miljardia euroa. Valtion budjetissa ja valtion talouden kehyksissä on tällä hetkellä varauduttu nykyisen laina- ja takauskannan osalta Finnveralle maksettaviin luotto- ja takaustappioihin vuosittain noin 36 miljoonalla eurolla.

Luotto- ja takaustappioiden arvioidaan lisääntyvän poikkeustilanteen johdosta ainakin kahdesta syystä. Toisaalta rahoituksen volyymin lisääntymisen kysynnän lisääntymisen vuoksi arvioidaan olevan merkittävän suurta, jolloin tappiot kasvavat vastuukannan kasvun vaikutuksesta. Rahoituksen volyymin lisääntymistä on kuitenkin erittäin vaikeaa arvioida tarkasti. Siitä voidaan tehdä tällä hetkellä vain arvioita.

Toisaalta myös vastuukannan riskisyyden tarkkaa kehitystä on erittäin vaikeaa arvioida. Kannan korvausprosentti on viime vuosina ollut 2-3 prosentin tasolla vuosittain suhteessa vastuukantaan, mutta nykyisen erittäin poikkeuksellisen tilanteen seurauksena voidaan arvioida, että korvausprosentti tulisi kasvamaan aikaisemmasta. Yritysten kustannukset kassavirran heiketessä äkillisesti lisääntyvät suhteessa tuloihin. Myös maksuvalmiuden turvaamista varten haettu lisärahoitus lisää kustannuksia normaaliin tilanteeseen nähden. Ne rasittavat yritysten toimintaa vielä siinäkin vaiheessa, kun talouden toimintaympäristö on palautunut normaaliksi. Sen vuoksi arvioidaan, että myönnettyjen lainojen ja takausten korvausprosentti nousisi 4-5 prosenttiin myönnetyistä lainoista ja takauksista.

Normaalia korkeamman tappio- ja korvausprosentin perusteella voidaan arvioida, että jokaisesta myönnetystä miljardin suuruisesta rahoituksesta aiheutuisi noin 100-120 miljoonan euron tappiokorvausmenot valtiolle rahoituksen voimassaoloaikana. Jos 10 miljardin lisävaltuudet käytettäisiin täysimääräisesti, arvioidaan siitä aiheutuvan kokonaisuudessaan noin 1-1,2 miljardin euron suuruiset luotto- ja takaustappiokorvauksista aiheutuvat menot valtiolle. Tappioiden arvioitaisiin painottuvan todennäköisesti myöntämisvuotta seuraaville kolmelle vuodelle. Mikäli vastuukanta olisi pidemmän aikaa 10 miljardin euron tasolla, arvioitaisiin siitä aiheutuvan valtiolle tappiokorvausmenoja 4-5 prosentin tappiotasolla noin 320-400 miljoonaa euroa vuosittain.

Seuraavassa arvioidaan kolmen eri skenaarion avulla sitä, mitä taloudellisia vaikutuksia luotto-tappiokorvausprosentin nostolla voisi olla valtion budjettiin vuosina 2021-2024. Vaikutukset riippuvat toteutuvan vastuukannan määrästä ja tappiokorvausmäärästä. Eri skenaarioiden toteutumisen todennäköisyyttä on tällä hetkellä erittäin haastavaa arvioida.

Ensimmäisen skenaarion mukaan jos luotto- ja takaustappiositoumuksen piirissä olevan rahoituksen myöntäminen olisi vuonna 2020 noin 2,5 miljardia euroa ja vuonna 2021 noin 1,5 miljardia euroa, nousisi vastuukanta vuosina 2021-2024 arviolta korkeimmillaan noin 4,9 miljardiin euroon ja tappiokorvausmäärä olisi 4 prosentin tappiotasolla noin 143-158 miljoonaa euroa ja 5 prosentin tappiotasolla noin 178-197 miljoonaa euroa vuosittain.

Toisen skenaarion mukaan jos rahoituksen myöntäminen olisi vuosina 2020 ja 2021 vastaavasti 20 prosenttia suurempaa eli yhteensä noin 4,8 miljardia euroa, nousisi vastuukanta vuosina 2021-2024 arviolta korkeimmillaan noin 5,6 miljardiin euroon ja tappiokorvausmäärä olisi 4 prosentin tappiotasolla keskimäärin noin 168 miljoonaa euroa vuosittain. Jos tappiotasoksi oletetaan 5 prosenttia, olisi tappio keskimäärin noin 211 miljoonaa euroa vuosittain.

Kolmannen skenaarion mukaan vastuukannan noustessa korkeimmillaan noin 7,0 miljardiin euroon, olisi tappiokorvausmäärä 4 prosentin tappiotasolla keskimäärin noin 208 miljoonaa euroa vuosittain ja 5 prosentin tappiotasolla keskimäärin noin 260 miljoonaa euroa vuosittain.

Yhteenvetona voidaan todeta, että jos rahoitusta myönnettäisiin tänä vuonna 2,5 miljardia euroa ja ensi vuonna 1,5 miljardia euroa, aiheutuisi siitä tappiotasoista johtuen valtiolle tappiokorvauksena vuosittain noin 143 - 197 miljoonaa euroa. Jos rahoitusta myönnettäisiin kumpanakin vuonna 20 prosenttia mainittuja määriä enemmän, yhteensä 4,8 miljardia euroa, aiheutuisi siitä valtiolle tappiokorvauksena vuosittain 168 – 211 miljoonaa euroa. Luvut ovat maaliskuun loppupuolella 2020 tehtyjä arvioita, joissa perusteena on käytetty maaliskuussa 2020 lisääntyneiden rahoitushakemusten määrää yleensä ja erityisesti arvioita suuryritysten, erityisesti mid cap –yritysten, rahoituskysynnästä. Jos arvion perusteet muuttuvat, muuttuvat myös tulokset. Arvioihin liittyy siten epävarmuutta.

Vuoden 2020 rahoituksen myöntämisen osalta on arvioitu, että rahoituksesta kohdistuisi pk-yrityksiin noin 0,9 miljardia euroa ja suuryrityksiin, käytännössä mid cap –yrityksiin, noin 600 miljoonaa euroa. Suuryritysten osalta Finnveran vastuiden enimmäismäärä olisi pääsääntöisesti enintään 30 miljoonaa euroa. Mid cap –yrityksellä tarkoitetaan yleisesti sellaisia suuryrityksiä, joiden konsernitason liikevaihto on enintään 300 miljoonaa euroa.

Finnveran myöntämisvaltuuden korottaminen olisi esityksen mukaan määräaikainen toimenpide. Finnveran voimassa oleva vastuukanta on vaihdellut vuosien 2010 ja 2019 välillä 1,9 - 2,8 miljardia euroa. Vastuukanta on ollut suurimmallaan 2,8 miljardia euroa vuoden 2008 rahoituskriisin seurauksena vuosina 2010-2011. Vastuukannan voidaan arvioida nousevan kriisitoimenpiteiden seurauksena merkittävästi. Tällä hetkellä arvioidaan, että se nousisi noin 7 miljardiin euroon. Arvio voi osoittautua liian alhaiseksi. Korona –epidemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa on sen vuoksi tarpeen korottaa myöntämisvaltuutta 12 miljardiin euroon, jolloin vältetään rahoituksen myöntämisen keskeytyminen mahdollisesti puuttuvien myöntämisvaltuuksien vuoksi. Poikkeusoloissa on tärkeää varmistaa, että rahoitusta on saatavilla. Taloudellisen toimintaympäristön palautuessa normaaliksi voidaan arvioida, että pitkällä aikavälillä vastuukanta palautuu alhaisemmalle tasolle. Normaalioloissa korostuu myös Finnveran markkinoiden toimintaa täydentävä rooli ja toiminta rahoituksen markkinapuutealueella.

Rahoitustoiminnasta aiheutuvat tappiot vaikuttavat osaltaan Finnveran vakavaraisuuteen ja siten sen kykyyn myöntää rahoitusta. Vuoden 2019 lopun tilanteen mukaan Finnvera-konsernin kotimaan toiminnan vakavaraisuus on ollut korkea, 29,4 prosenttia. Yhtiön taseessa olevassa kotimaan toiminnan rahastossa oli vuoden 2019 lopussa varoja 266 miljoonaa euroa. Voidaan arvioida, että jos Finnveran luotto- ja takaustappiokorvauksen piirissä olevat vastuut olisivat edellä todettujen skenaarioiden perusteella korkeimmillaan 4,9 miljardia euroa, olisi yhtiön vakavaraisuus nykyiset pääomat huomioon ottaen 12,4 prosenttia.

Jos yhtiön vakavaraisuus olisi nykyisen sitoumuksen mukaan 15 prosentin tasolla, tulisi yhtiötä pääomittaa yhteensä 120 miljoonaa euroa. Jos Finnveran luotto- ja takaustappiokorvauksen piirissä olevat vastuut taas olisivat edellä todettujen skenaarioiden perusteella korkeimmillaan 7,0 miljardia euroa, olisi yhtiön vakavaraisuus nykyiset pääomat huomioon ottaen 8,8 prosenttia,

Sellaisessa tilanteessa yhtiön 15 prosentin vakavaraisuustason säilyttämiseksi yhtiötä tulisi pääomittaa yhteensä 350 miljoonaa euroa. Siinä vaiheessa, kun on saatu kokemusta rahoituksen kysynnän tarpeesta ja määrästä poikkeuksellisten olojen seurauksena, on tarkoituksena arvioida, mitä vakavaraisuuden tasoa Finnveralle asetettu itsekannattavuustavoite huomioon ottaen voidaan pitää riittävänä ja tarkoituksenmukaisena Finnveran tehtävien asianmukaisen toteuttamisen kannalta.

Vuoden 2008 rahoituskriisin osalta voidaan todeta, että Finnveran vakavaraisuutta vahvistettiin myöntämällä Finnveralle 50 miljoonan euron pääomalaina, jolloin Finnvera-konsernin vakavaraisuus oli pääomituksen jälkeen 15 prosenttia ja Finnvera Oyj:n 14,4 prosenttia.

Esityksellä on myös resurssivaikutuksia. Tarkoituksena on turvata tehokas päätöksenteko tilanteessa, jossa hakemusmäärät kasvavat huomattavasti normaaleihin oloihin verrattuna. Nopeutetun päätöksentekomenettelyn ohella tarkoituksena on merkittävästi lisätä Finnveran henkilöresursseja rahoituksen toteuttamisessa rahoitushakemusten tehokkaan käsittelyn turvaamiseksi.

Vuosien 2021-2024 julkisen talouden suunnitelman laadinnassa Finnveran tappiokorvausmenoja on arvioitu ensimmäisen skenaarion mukaan siten, että vuoden 2021 menojen arvioidaan nousevan tämän esityksen perusteella 155 miljoonaa euroa, vuoden 2022 menojen 161 miljoonaa euroa, vuoden 2023 menojen 155 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 menojen 142 miljoonaa euroa.

4.2 Valtion vastuiden kehityksestä

Valtion vastuiden merkittävimmät erät ovat valtionvelka ja valtiontakaukset ja –takuut. Valtionvelka oli vuoden 2019 lopussa 106,4 miljardia euroa. Valtiontakaus ja –takuukanta oli vuoden lopussa valtion tilinpäätösraportoinnin mukaan 60,2 miljardia euroa. Valtionvelka ja takausvastuut ovat kumpikin kasvaneet 2010-luvun ajan. Vuonna 2010 valtionvelka oli 75,2 miljardia euroa ja takaus- ja takuukanta oli 23,2 miljardia. Valtionvelan sekä valtiontakausten ja –takuiden yhteenlaskettu osuus bruttokansantuotteesta on kasvanut 2010-luvulla 52,1 prosentista 69,2 prosenttiin vuoden 2019 loppuun mennessä. Suurimmat takaus- ja takuuvastuiden osa-alueet ovat Finnveraan ja vienninrahoitukseen liittyvät takaukset ja takuut sekä asuntorahoituksen takaukset.

Eduskunnan hyväksymä takaus- ja takuuvastuiden enimmäismäärä oli vuoden 2019 lopussa 106,5 miljardia euroa. Vuoden 2020 alusta enimmäismäärä nousi vientitakuisiin ja Finnveran varainhankintaan liittyvien takausvaltuuskorotusten osalta 16 miljardilla eurolla, joten vuoden 2020 alussa enimmäismäärä oli siten 122,5 miljardia euroa.

Takausvastuiden määrän kansainvälinen vertaaminen yhteismitallisesti on osin haasteellista johtuen muun muassa erilaisista raportointikäytännöistä ja julkisen tuen erilaisista toteutustavoista. Eurostatin julkaisemissa vuoden 2018 valtiontakaustilastoissa Suomen valtiontakausvastuut olivat EU-maiden suurimmat suhteessa bruttokansantuotteeseen. Myös takausvastuiden BKT-suhteen kasvu oli Eurostatin tilastojen mukaan EU-maiden nopeinta Suomessa vuosien 2013-2018 välillä.

Valtion takausvastuiden kehityksen on arvioitu jatkavan kasvu-uralla ottaen huomioon muun ohella vientitakuisiin ja Finnveran varainhankinnan valtuuksiin vuoden vaihteessa voimaan astuneet 16 miljardin euron lisävaltuudet. Valtuuskorotuksesta 11 miljardia euroa kohdistui vientitakuisiin ja 5 miljardia euroa Finnveran varainhankintaa varten myönnettävään valtiontakaukseen. Myös sosiaalisen asuntorahoituksen takauskanta todennäköisesti jatkaa kasvu-uralla.

Uutta ennakoimatonta painetta valtion takausvastuisiin aiheuttaa korona-epidemia, jonka seurauksena Finnveran kotimaan rahoitusvaltuuskorotuksen lisäksi vireillä on myös muita yksittäisiä takaustarpeita kriisin hoitamiseen liittyen. Lisäksi vireillä on EU-tasoisia kriisihankkeita, joihin esitetään jäsenvaltioiden takauksia. Koronakriisin seurauksena myös valtionvelka kasvaa arvioitua enemmän. Kaikkiaan tässä vaiheessa ei ole vielä mahdollista arvioida korona-kriisin syvyyttä ja kestoa sekä kaikkia suoria ja välillisiä rasituksia valtiontaloudelle.

5 Säännöskohtaiset perustelut

4 §. Yhtiön takaustoiminta. Säännöksen 2 momentissa tarkoitettu vaatimus työ- ja elinkeinoministeriön suostumuksesta takauksen myöntämiseen, jos takauksen kohteen oleva luoton määrä ylittää 35 miljoonaa euroa, ehdotetaan kumottavaksi. Säännös koskee yksinomaan investointien rahoitusta. Säännös on peräisin vuoden 1991 teollisuustakauslaista. Valtiontakuukeskus saattoi rahoittaa vain pk-yrityksiä. Muutoksella tehtiin mahdolliseksi tiettyjen suuryritysten investointitilanteiden rahoitus. Sitä ennen Suomen Pankki oli vastannut rahoituksesta.

Nykyisin kotimaan rahoituksessa suuryrityksiä voidaan rahoittaa, jos siihen on erityisiä syitä. Niistä määrätään luotto- ja takaustappiositoumuksessa. Ministeriön suostumusta ei myöskään vaadita, kun Finnvera myöntää luottoja suuryrityksille. Käytännössä säännös ei ole tullut sovellettavaksi. Päätöksentekomenettelyjen osalta on tarkoituksenmukaista yhdenmukaistaa menettelyt. Suuryritysten rahoituksen määrää on tarkoitus ohjata valtioneuvoston Finnveralle antaman luotto- ja takaustappiositomouksen kautta.

8 §. Valtion sitoumukset. Säännöksen 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen piiriin kuuluvaa lain 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen luottojen pääomaa saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 12 miljardia euroa. Finnvera voi muutoksen jälkeen myöntää yrityksille niiden kysyntää vastaavaa lisärahoitusta, jolla helpotetaan yritysten maksuvaikeuksia. Ne ovat seurausta Covid-19 –epidemian aiheuttamasta pandemiasta ja sen yritystoiminnalle ja talouselämälle aiheuttamista erittäin kielteistä ja poikkeuksellisista vaikutuksista. Lisärahoituksen avulla yrityksillä, joilla on edellytykset kannattavaan toimintaan, on mahdollisuus jatkaa toimintaansa, kun olosuhteet palautuvat normaaleiksi.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kesäkuun alusta 2020. Lain 8 § 3 momentti ehdotetaan olevan voimassa väliaikaisesti 31.12.2025 asti.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta ja 8 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan v*altion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1225/2010, ja

muutetaan väliaikaisesti 8 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 407/2009, seuraavasti:

8 §

Valtion sitoumukset

— —

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen piiriin kuuluvaa 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen luottojen pääomaa saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 12 miljardia euroa.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 8 §:n 3 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025 asti.

———

Helsingissä 23.4.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta ja 8 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan v*altion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1225/2010, ja

muutetaan väliaikaisesti 8 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 407/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
4 §	4 §
Yhtiön takaustoiminta	*Yhtiön takaustoiminta*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Sellaisen luoton vakuudeksi, jonka luottolaitos myöntää kotimaisen pääomatavaratoimituksen rahoitusjärjestelyjä varten kotimaiselle toimittajalle tai tilaajalle, voidaan takaus antaa myös silloin, kun luotonsaajana on muu kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu yritys. Takauksen myöntämiseen tällaiselle luotolle on saatava työ- ja elinkeinoministeriön suostumus, jos luoton määrä ylittää 35 miljoonaa euroa.	(kumotaan)
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
8 §	8 §
Valtion sitoumukset	*Valtion sitoumukset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen piiriin kuuluvaa 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen luottojen pääomaa saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 4,2 miljardia euroa.	Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen piiriin kuuluvaa 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen luottojen pääomaa saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään *12 miljardia* euroa.

———

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Lain 8 §:n 3 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025 asti.